

DIALOGUL PRIVIND GĂGĂUZIA

CONTRIBUIND LA FUNCȚIONAREA EFECTIVĂ A AUTONOMIEI
GĂGĂUZIA ÎN CADRUL REPUBLICII MOLDOVA

GRUPUL DE LUCRU PENTRU GAGAUZIA VA AVEA ULTIMA SEDINȚĂ ÎN SEȘIUNEA PARLAMENTARĂ CURENTĂ

Grupul de lucru pentru Găgăuzia va organiza ultima ședință din sesiunea parlamentară curentă în data de 4 iulie 2018.

Această ședință marchează sfârșitul fazei curente a procesului de dialog parlamentar dintre Chișinău și Comrat. Agenda reuniunii va analiza progresele realizate în ultimele 12 luni, inclusiv modificările legislative propuse în domeniul culturii și sănătății.

Aceste amendamente reprezintă rezultatul muncii grupului de lucru în domeniul armonizării legislației, pentru a asigura o mai bună funcționare a UTA Găgăuzia în cadrul Republicii Moldova. În 2017, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat

patru legi în domeniul culturii, ținând cont de amendamentele sugerate de Grupul de lucru pentru a reflecta statutul juridic special și necesitățile specifice ale Găgăuziei. Grupul va finaliza, de asemenea, raportul de activitate pentru anul 2018 și, în baza foii de parcurs elaborată la începutul anului, va dezbate planul pentru următoarea fază a dialogului.

Guvernul suedez susține procesul de dialog dintre Chișinău și Comrat începând cu anul 2015, iar încheierea acestei etape va fi marcată în cadrul unui eveniment găzduit de către Ambasadoarea Suediei în Republica Moldova, Signe Burgstaller, la 11 iulie 2018.

Gagauzia
Dialogue

Dialogue platform

HOME WORKING GROUP PARTNERS NEWS EU RESOURCES ABOUT US

LANSAREA PLATFORMEI ONLINE NOI PENTRU DIALOG

O nouă platformă informațională dedicată dialogului va fi lansată luna aceasta pe gagauziadialogue.md. Site-ul web va oferi tuturor părților interesate acces la informații, documente, știri și analize aferente Proiectului de susținere a dialogului privind Gagauzia și activitatea Grupului de lucru pentru Găgăuzia.

Până în prezent, comunicatele de presă, rapoartele privind ședințele și alte rezultate ale Grupului de lucru pentru Găgăuzia au fost disponibile numai pe paginile de internet ale Parlamentului Republicii Moldova și Adunării Populare. Lansarea acestui canal anunță crearea primei platforme comune de comunicare pentru proiect și o nouă fază de angajament cu părțile interesate, inclusiv cu societatea civilă.

INFORMAȚII PRIVIND PROIECTUL

Proiectul de susținere a dialogului privind Gagauzia a fost lansat în 2015 în contextul unei deschideri mai mari între Chișinău și Comrat. Această deschidere a oferit o nouă oportunitate de a aborda problemele acute dintre centru și autonomie și de a lua în considerare soluții pe termen lung pentru îmbunătățirea funcționării autonomiei în Republica Moldova.

CMI, cu finanțare din partea Guvernului Suediei, a elaborat un proiect bazat pe un proces de dialog structurat și durabil, reunind legiuitorii din Chișinău și Comrat pentru a îmbunătăți funcționarea autonomiei prin soluții comune. În urma unei consultări ample cu părțile interesate din centru și autonomie, și al unui mandat din partea Parlamentului Republicii Moldova, proiectul a înființat un grup de lucru informal în vara anului 2015 pentru a demara procesul.

Ca un gest de încredere și în urma unei

atenții sporite din partea partenerilor internaționali față de această chestiune, Parlamentul Republicii Moldova a inițiat și apoi a înființat un Grup de lucru oficial compus dintr-un număr egal de reprezentanți ai Parlamentului Republicii Moldova și ai Adunării Populare. Acum, cunoscut sub numele de "Grupul de lucru pentru Găgăuzia", acest mecanism comun de luare a deciziilor își încheie în prezent al treilea an de activitate.

Procesul de dialog se desfășoară în contextul unui sprijin sporit pentru autonomia găgăuză, fiind finanțat și implementat de delegația Uniunii Europene, PNUD, Consiliul Europei, Misiunea OSCE în Moldova, Ambasada Marii Britanii și altele. Proiectul s-a implicat în mod activ în eforturile comune ale partenerilor internaționali din ultimii trei ani pentru a asigura coordonarea strategică a activităților donatorilor.

ABORDAREA PROIECTULUI

Proiectul de susținere a dialogului privind Gagauzia se bazează pe premisa că progresul în relația dintre Comrat și Chișinău nu poate fi realizat fără a îmbunătăți încrederea, capitalul social și capacitatea de dialog între părțile interesate cheie, precum și fără creșterea gradului de conștientizare a potențialelor modele pentru o autonomie funcțională.

CMI se bazează pe 18 ani de experiență

de dialog și mediere pentru a facilita o abordare incluzivă, intenționată și tratată cu următorul obiectiv:

De a contribui la funcționarea eficientă a autonomiei găgăuze în Republica Moldova prin crearea unui mediu politic mai favorabil pentru dialogul dintre centru și autonomie, și consolidarea capacităților de soluționare a disputelor instituționale și a contradicțiilor legislative.

Proiectul își propune să consolideze aceste capacități ale părților interesate cheie din cadrul Parlamentului Republicii Moldova și Adunării Populare, permițându-le să se reunească pentru a rezolva problemele și pentru a construi un consens privind modul în care Autonomia Găgăuziei poate funcționa eficient.

CMI elaborează și facilitează activitățile proiectului pentru a include analiza de gen și integrarea perspectivei de gen în fiecare etapă a procesului de dialog și armonizare.

La solicitarea Parlamentului Republicii Moldova, CMI coordonează reuniunile procesului de dialog informal și ale Grupului de lucru pentru Găgăuzia și asigură ca părțile interesate relevante să fie informate despre acest proces. În urma instituirii Grupului de experți juridici în 2017, CMI coordonează cartografierea și analiza cadrului legal în conformitate cu prioritățile Grupului de lucru pentru Găgăuzia.

Prin acest sprijin, membrii grupului de lucru pot lucra împreună într-un cadru structurat pentru a aborda problemele actuale și pentru a ajunge la decizii comune informate cu privire la funcționarea viitoare a autonomiei.

COMPONENTELE PROIECTULUI

Integrarea dimensiunii de gen

Procesul de dialog informal (2015 - prezent)

- 7 reprezentanți ai Parlamentului Republicii Moldova
- 7 reprezentanți ai Adunării Populare
- 2 reprezentanți ai secretariatului
- Mediu informal pentru dialog în sprijinul Grupului de lucru

Grupul oficial de lucru pentru Găgăuzia (2015 - prezent)

- 7 reprezentanți ai Parlamentului Republicii Moldova
- 7 reprezentanți ai Adunării Populare
- Platformă comună de luare a deciziilor

Grupul de experți juridici (2017 - prezent)

- Experți internaționali și locali
- Oferă asistență tehnică juridică Grupului de lucru pentru Găgăuzia

CMI (2015 - prezent)

- Elaborează și facilitează proiectul
- Oferă acces către experți internaționali și instruire
- Implică părți interesate politice și internaționale

CREAREA CONSENSULUI POLITIC PRIN DIALOG

CMI facilitează activitățile de consolidare a capacităților actorilor principali din Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Populară pentru a îmbunătăți cunoștințele privind diferitele modele de autonomie și descentralizare, precum și pentru a construi abilități de dialog și a dezvolta capital social.

Grupul de lucru pentru Găgăuzia și-a folosit noile abilități și cunoștințe pentru a soluționa probleme comune și

pentru a construi un consens cu privire la problemele cu care se confruntă autonomia, în cadrul unui dialog stabilit. Ca rezultat, Grupul a produs o viziune comună și o foaie de parcurs pentru viitorul proces. Îmbunătățirea mecanismelor instituționale privind relațiile Chișinău-Comrat au fost identificate drept o problemă prioritară.

În perioada proiectului, Guvernul și Parlamentul Republicii Moldova au adoptat mai multe măsuri legate de

funcționarea și dezvoltarea autonomiei găgăuze, pe baza recomandărilor formulate de deciziile Grupului de lucru și în contextul mai larg al atenției sporite asupra regiunii pe agenda națională.

În urma redistribuirii Fondului rutier și înființării Agenției pentru Dezvoltare Regională din Găgăuzia, în cadrul autonomiei a fost deja construit un drum nou, iar alte cinci proiecte sunt în curs de implementare.

PRODUSELE ȘI REZULTATELE DIALOGULUI

Integrarea dimensiunii de gen

Grupul de lucru pentru Găgăuzia

11 întâlniri ale grupurilor de lucru

40 de decizii comune

Viziuni comune și foaia de parcurs

Activitățile facilitate de CMI

Peste 600 de întâlniri cu părțile interesate

25 reuniuni de dialog informal

4 vizite de studiu

8 ateliere de consolidare a capacităților

Hotărârile Guvernului și Parlamentului din Moldova*

Planul de dezvoltare al Găgăuziei

Agenția pentru Dezvoltare Regională

Fondul rutier redistribuit

*se bazează pe recomandările Grupului de lucru pentru Găgăuzia

STUDIAREA MODELELOR DE AUTONOMIE

CMI a organizat o serie de vizite de studiu pentru membrii grupului de lucru și a altor părți interesate cheie pe Insulele Aaland (Finlanda), Tirolul de Sud (Italia) și Țara Galilor (Regatul Unit), pentru a cerceta modele europene de relații între centru și autonomie, și mecanismele de descentralizare.

Aceste vizite au oferit tuturor membrilor grupului cunoștințe și instrumente comune pentru a oferi contur discuțiilor și obiectivelor, și pentru a asigura că dialogul este mai pragmatic și constructiv. Această experiență a creat și a consolidat relații interpersonale între membrii grupului de lucru, și a atras atenția asupra faptului că niște procese reușite și durabile de stabilire a autonomiilor

funcționale (de exemplu, 20 de ani în cazul Tirolului de Sud) necesită perioade mai îndelungate de timp.

În noiembrie 2017, Grupul de lucru a fost invitat și la Bruxelles, la Parlamentul European, pentru a discuta despre rolul parlamentelor în procesele de dialog și mediere, inclusiv un atelier de lucru cu experții din Tirolul de Sud și Insulele Aland, organizat cu sprijinul Înalțului Comisar al OSCE privind minoritățile naționale.

Grupul de lucru a folosit informațiile din aceste vizite pentru a-și informa procesele de luare a deciziilor și a elabora foaia de parcurs comună pentru procesul de armonizare.

ARMONIZAREA LEGISLAȚIEI ȘI CLARIFICAREA COMPETENȚELOR

Ajustarea legislației naționale și a celei adoptate la nivelul autonomiei, precum și îmbunătățirea mecanismelor instituționale în cadrul Legii privind statutul juridic special din 1994 și a Constituției Republicii Moldova este vitală pentru a sprijini o funcționare îmbunătățită a autonomiei găgăuze.

Pentru a susține acest obiectiv, proiectul a creat un Grup de experți juridici compus din specialiști internaționali și locali pentru a începe evaluarea legislației (la nivel central și al autonomiei) în patru domenii tematice cheie identificate drept priorități ale Grupului de lucru pentru Găgăuzia: cultură, economie, sănătate și mediu.

Începând cu cultura, procesul identifică suprapuneri și discrepanțe

între legislația națională și cea a UTA Găgăuzia și punctează domeniile de armonizare și delimitare. Până în prezent, grupul a analizat peste 400 de legi în domeniile culturii și sănătății.

În contextul acestei cercetări, Grupul de lucru pentru Găgăuzia a propus modificarea a 10 legi în sfera culturii și a unei legi în sfera sănătății, pentru a reflecta mai bine statutul juridic special și nevoile specifice ale autonomiei găgăuze.

Procesul a oferit o platformă de implicare a factorilor de decizie cheie și a părților interesate și a demonstrat necesitatea unei abordări sistemice în ce privește delimitare și clarificarea competențelor în viitor, iar Grupul de experți juridici continuă să

cartografieze și să analizeze mecanismele de interacțiune dintre centru și autonomie, pentru a identifica modul în care noile proceduri și chiar mecanisme ar putea consolida relația dintre Chișinău și Comrat.

În 2017, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat patru legi în domeniul culturii cu amendamente care au ținut cont de sugestiile Grupului de experți juridici pentru a reflecta mai bine statutul juridic special al autonomiei. Legile au fost deja luate în considerare de către Parlamentul Republicii Moldova atunci când au fost propuse amendamentele.

În Găgăuzia, Adunarea Populară a propus un mecanism pilot de monitorizare pentru a examina legile care sunt în proces de adoptare în cadrul Parlamentului Republicii Moldova.

PROCESUL DE ARMONIZARE

Integrarea dimensiunii de gen

Grupul de experți juridici

400+ de legi analizate

Grupul de lucru pentru Găgăuzia

Modificare propusă:

1 lege în sfera sănătății

10 legi în sfera culturii

Activități facilitate de CMI

6 vizite ale experților internaționali

1 grup de experți juridici înființat

4 rapoarte analitice de expertiză

1 un proces de evaluare a legislației creat

Parlamentul Republicii Moldova

4 legi în domeniul culturii aprobate*

Adunarea Populară a UTA Găgăuzia

Mecanismul pilot de monitorizare a cadrului legal propus

* Includerea amendamentelor propuse de Grupul de lucru pentru Găgăuzia

DESPRE PROIECT

Proiectul "Susținerea exercitării eficiente a competențelor autonome a Găgăuziei în cadrul constituțional al Republicii Moldova" este realizat de Inițiativa pentru Managementul Crizelor (CMI) și finanțat de Guvernul Suediei. Proiectul a început în iulie 2015 și va fi finanțat până în 2018.

CMI este o organizație finlandeză independentă care activează în domeniul prevenirii și soluționării conflictelor prin dialog informal și mediere. Laureatul Premiului Nobel pentru pace și ex- președintele Finlandei, Martti Ahtisaari, a înființat CMI în 2000. De atunci, organizația s-a dezvoltat și a devenit unul dintre liderii

în acest domeniu.

Guvernul suedez are un angajament pe termen lung pentru susținerea continuă a țărilor Parteneriatului Estic prin Strategia de rezultate 2014-2020. Principalele domenii prioritare includ consolidarea democrației, respectarea mai largă a drepturilor omului, un stat mai dezvoltat care respectă supremația legii și includerea perspectivei de gen.

Pentru alte informații contactați:
CMI Moldova
str. Banulescu-Bodoni 25, office 23,
Chisinau, MD 2012
+373 22 23 80 93 www.cmi.fi

